

STRATEGIA DE COMUNICARE PRIVIND APELE DE SUPRAFAȚĂ ÎN DISTRICTUL HIDROGRAFIC

Introducere

Deși Republica Moldova dispune de un cadru legal de mediu armonizat la directivele europene și cerințele convențiilor internaționale de profil care prevede măsuri suficiente pentru protecția apelor de suprafață contra poluării și exploatării excesive ale acestora, starea ecosistemelor acvatice în teritoriul dintre Prut și Nistru este foarte îngrijorătoare. Presingul antropogen asupra apelor de suprafață este în creștere iar acțiunile autorităților nu sunt adecvate necesităților de ameliorare a stării ecologice. Implicarea societății civile și a populației în întregime la activitățile practice de prevenire a poluării și de utilizare rațională a resurselor de apă este sub nivelul cerințelor zilei, gradul de conștientizare a problemelor legate de apă este slab, locuitorii nu cunosc elementele de bază ale comportamentului prietenos mediului. Autoritățile, asociațiile obștești și grupurile de inițiativă nu dispun la moment de un document strategic bine chibzuit referitor la informarea, educarea și instruirea publicului privind necesitatea protecției apelor de suprafață.

1. Argumentarea necesității și modalitate de elaborare a Strategiei

Apele de suprafață, constituite în temei din râuri mici și lacuri, sunt o parte indispensabilă și extrem de prețioasă a mediului natural al Republicii Moldova. Degradarea avansată a acestora, exprimată prin micșorarea debitelor, colmatarea parțială sau totală, poluarea puternică, uscarea în perioada caldă a anului, scăderea drastică a abundenței sau chiar dispariția totală din râuri a hidrobionților precum și alte aspecte negative confirmă dereglarea cardinală a echilibrului ecologic și prezintă un pericol real pentru tot mediul înconjurător. O parte a populației contribuie inconștient la agravarea situației prin amenajarea unor fântâni de captare a apelor de izvor, construirea iazurilor în albiile râurilor mici, depozitarea deșeurilor solide pe malurile râurilor, deversarea apelor menajere uzate în apele curgătoare, pășunatul animalelor în zonele de protecție, alte acțiuni dăunătoare mediului acvatic. Zonele umede, practic, au dispărut din luncile râurilor, regimul hidric al solurilor s-a modificat radical, iau amploare procesele de deșertificare. Se atestă descreșterea nivelului pânzei freatice în zonele de luncă, uscarea unui număr mare de fântâni. Managementul resurselor de apă este imperfect al. Autoritățile nu dispun de planuri de gospodărire a apelor de suprafață, lipsește cadastrul apelor. Implementarea principiului bazinier de management al apelor de suprafață este doar la început de cale. Nu se practică elaborarea balanței de apă la nivel de localitate, raion, sub-bazin, evidența consumului apei pentru diferite scopuri este slabă. Lipsesc structurile responsabile de gestionare a apelor la nivel local, controlul utilizării și protecției apelor este inefficient. Deficiențe mari există în monitoringul calitativ și inexistența monitoringului calitativ al apei râurilor mici. Nu sunt cercetate și luate în vedere aspectele managementului apelor în contextul schimbărilor climatice.

Specificul comunicării cu beneficiarii din zona rurală, care constituie majoritatea grupului țintă, constă, pe de o parte, în nivelul mai scăzut de informare generală, față de orașeni și, pe de altă parte, insuficiența sau lipsa mas-mediei scrise, înzestrarea tehnică mai modestă a locuitorilor

de le sate. Aceștia în mai mare măsură sunt marcați de problemele materiale și sociale, este mai evidentă indiferența și pasivitatea, dorința minimă cât privește obținerea informației de mediu și implicarea în acțiuni de interes comunitar. Activitățile de informare a populației din aria bazinelor hidrografice la moment au un caracter episodic, deseori în dependență de existența și maturitatea unor asociații obștești de mediu.

Strategia de comunicare în domeniul apelor de suprafață poate fi elaborată de către o persoană juridică (asociație obștească, instituție publică, alta), coordonată cu Agenția „Apele Moldovei” și pusă la dispoziția Consiliului de bazin, care, în cooperare cu organele de conducere ale autorităților centrale și locale de mediu, va implementa prevederile acesteia în localitățile din districtul hidrografic concret, ținând cont de problemele specifice ale regiunii.

Districtul hidrografic al râului poate cuprinde localitățile din câteva raioane ale Republicii Moldova și unele ale Ucrainei, fapt ce impune o abordare transfrontalieră a întregului complex de acțiuni de informare și conștientizare a publicului, inclusiv colaborarea cu autoritățile și alți actori importanți la implementarea Strategiei de comunicare..

2. Viziune, principii, misiune, scop

2.1. Viziunea constă în comunicarea transparentă și eficientă astfel încât partenerii sociali și instituționali ai regiunii (districtului hidrografic) să cunoască starea reală și problemele identificate privind calitatea și cantitatea apei în râurile mici și mijlocii și să-și asume responsabilitatea de a informa populația din bazinul râului referitor la necesitatea și măsurile de protecție a apelor de suprafață.

2.2. Principiile de bază sunt:

- transparența;
- obiectivitate;
- flexibilitate;
- neutralitate politică;
- responsabilitate publică.

2.3. Misiunea:

A crea un mediu favorabil pentru comunicarea eficientă cu toți partenerii sociali din districtul hidrografic în scopul asigurării unui management integrat al apelor de suprafață și promovării imaginii regiunii date în Republica Moldova și peste hotarele ei.

2.4. Scopul Strategiei de Comunicare

Informarea publicului din bazinul râului referitor la necesitatea protecției apelor de suprafață.

3. Categoriile de public țintă, partenerii

Strategia este destinată pentru două categorii de grupuri-țintă. Primul grup este constituit din:

- Mass-media

- APL
- Instituțiile educaționale
- Fermierii, utilizatorii de apă
- Agenții economici
- ONG-le

Reprezentanții acestor grupuri vor beneficia de un nivel mai înalt de informare și instruire pentru a îndeplini cu succes rolul de partener în implementarea Strategiei de comunicare.

Al doilea și cel mai numeros grup-țintă îl constituie publicul larg, întreaga populația din districtul hidrografic al râului nominalizat. Acesta, la rândul său, poate fi divizat în următoarele grupuri sociale:

- Femei
- Bărbați
- Copii
- Tineri
- Pensionari
- Fermieri, muncitori agricoli
- Intelectuali

Mesajul către fiecare grup de comunicare și instrumentele utilizate vor corespunde specificului vârstei, genului de activitate, nivelului de studii, experienței de viață, altor caracteristici specifice.

Parteneri ai Consiliului de bazin în implementarea Strategiei pot fi:

- ONG-urile relevante
- serviciile ecologice raionale
- reprezentanții în teritoriu ai Agenției „Apele Moldovei”
- centrele raionale de sănătate publică
- organele de conducere ale APL

4. Obiective, instrumente și mecanisme, activități, resurse

4.1. Obiective generale și specifice :

Pentru îndeplinirea scopului declarat, Strategia de comunicare are definite următoarele obiective generale:

4.1.1. Informarea sistematică, corectă și promptă a autorităților și publicului interesat privind starea ecologică în teritoriul raionului, districtului, modul de utilizarea a resurselor de apă și măsurile de protecție contra poluării.

4.1.2. Asigurarea transparenței activităților desfășurate de instituțiile relevante și părțile interesate prin informarea publicului larg din localitățile districtului hidrografic privind rolul și locul populației în protecția apelor de suprafață.

4.1.3. Conștientizare

4.1.4. Colectarea informației și depozitarea

Obiectivele specifice ale Strategiei vor consta în:

4.1.5. Promovarea măsurilor de gospodărire durabilă a apelor în fiecare localitate din districtul hidrografic, cum ar fi:

- plantarea fâșiilor riverane de protecție, împădurirea râpelor și a sectoarelor de teren erodat;
- stoparea oricăror lucrări de îndiguire a albiei râului, pârâului din localitate, neadmiterea lucrărilor de adâncire a albiei râului, restabilirea albiei vechi a râului;
- neadmiterea amenajării fântânilor de captare a apei din izvoarele freatice;
- identificarea zonelor umede în lunca râului, crearea unor rezervații naturale;
- neadmiterea utilizării apei din râuri și iazuri pentru irigație, cu excepția cazurilor când există autorizații eliberate de Agenția de Stat "Apele Moldovei"
- testarea anuală a probelor de apă din fântânile localității, afișarea în locuri publice a rezultatelor investigațiilor chimice și microbiologice;
- lichidarea gunoiștilor ilegale de pe malurile râurilor și râpelor, realizarea măsurilor de neadmitere a depozitării lor repetate în aceste locuri;
- amenajarea și dezinfectarea regulată a surselor descentralizate de apă potabilă, neadmiterea forării de noi sonde și fântâni tubulare cu apă necalitativă;
- proiectarea și construirea, în paralel cu apeductul, a sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate;
- implementarea ZUC
- construirea de toalete Eco-San;

4.1.6. La nivel de raion și district hidrografic vor fi promovate următoarele măsuri:

- calcularea balanței anuale de apă;
- elaborarea și implementarea schemei de alimentare cu apă și canalizare a localităților raionului, cu accent pe regionalizarea serviciilor respective;
- amenajarea izvoarelor, monumentelor hidrolice
- monitorizarea calității apelor de suprafață și a volumului scurgerilor apelor curgătoare;

- instalarea la podurile peste râuri a indicatoarelor hidrografice cu denumirea acestora

4.2. Mijloace/instrumente de comunicare

- personale (între persoane / între persoană și grup): sesiuni de instruire/training, întâlniri de lucru, seminarii, dezbateri
- publicații (buletine informative, pliante, articole ziar)
- prin poștă: invitații, trimiterea de materiale cu caracter informativ;
- materiale afișate: postere, materiale din buletinul informativ;
- supoturi informaționale, festivaluri, flash-mob-uri
- e-mail, fax
- CD-Rom
- pagina Web www.vox.md
- liste de adrese email

Pentru prima categorie de grupuri țintă se vor utiliza preponderent mijloacele electronice de comunicare. Pentru publicul larg se vor utiliza: radioul, televiziunea, presa scrisă, broșurile, posterele, hărțile, pliantele, întâlnirile la locul de trai și de muncă.

5. Caracteristica infrastructurii informaționale.

5.1. Sursele de difuzare a informației.

5.1.1. La nivel de raion și comune există următoarele surse mas-media;

- posturile de televiziune locală;
- posturile locale de radio;
- ziarele locale și regionale;

5.1.2. În calitate de instituții educaționale, centre de acumulare și distribuire a materialelor informaționale sunt prezente:

- bibliotecile raionale și satești;
- școlile, grădinițele;
- centrele de sănătate publică;
- centrele informaționale de mediu ale unor ONG-uri.

5.1.3. La nivel de țară informația despre apă este plasată în următoarele publicații periodice;

- revista trimestrială „Revista Apelor”;

- revista trimestrială „Mediul Ambiant”;

- revista lunară „Natura”.

În formă electronică diferite informații relevante pot fi găsite pe paginile Web ale Ministerului Mediului, Agenției „Apele Moldovei”, Inspectoratului Ecologic de Stat, Serviciului Hidrometeorologic de Stat, altele.

5.2. Sursele specializate de informare în domeniul apelor de suprafață:

Instituțiile și organizațiile republicane care dispun de date sunt:

- Ministerul Mediului al Republicii Moldova: informații generale despre apele de suprafață, actele normative în domeniu, proiectele realizate;
- Serviciul Hidrometeorologic de Stat: cantitatea de precipitații căzute, volumul scurgerilor de apă pe râuri, gradul de poluare a apelor din râuri și lacuri;
- Agenția „Apele Moldovei”: capacitatea și starea lacurilor și iazurilor din țară, utilizarea în diferite scopuri a apelor din râuri și acumulările de apă, starea digurilor și a barajelor, eliberarea autorizațiilor de folosire a apelor de suprafață;
- Inspectoratul Ecologic de Stat și inspecțiile raionale: calitatea apelor în râuri, volumul deversărilor de apă uzată în receptorii naturali și cașlitatea acestuia, autorizațiile de folosire a apei, cazurile de încălcare a legislației apelor,
- Centrul Național de Sănătate Publică și structurile acestuia în teritoriu: componența chimică și microbiologică a apelor folosite pentru scopuri potabile din sursele de suprafață și freatice, calitatea apei deversate în receptorii naturali de SEB, calitatea apelor în bazinele de scăldat;
- Inspectoratul Piscicol: calitatea apelor din râurile și iazurile destinate creșterii peștelui, volumul pescuitului industrial și de amatori, cazurile de braconaj;
- Institutul de Ecologie: rezultatele cercetărilor științifice a ecosistemelor acvatice;
- Institutul de Zoologie: rezultatele cercetărilor științifice a faunei acvatice;
- Institutul de Botanică: rezultatele cercetărilor științifice a florei acvatice;
- REC-Moldova, M.E.M., alte ONG-uri de mediu: cărți, broșuri, pliante, hărți, alte materiale informative privitor la apele de suprafață.

6. Termene.

Strategia se elaborează pentru un termen de 5 ani, după care este necesară revizuirea acesteia.

7. Activități (se elaborează pentru fiecare unitate teritorial-administrativă, district hidrografic)

8. Resurse (se estimează pentru fiecare plan de activitate, proiect)